

Milletvekili Seçimi Kanunu

(Resmî Gazete ile yayımı : 13.6.1983 Sayı : 18076)

Kanun No.
2839

Kabul Tarihi :
10 . 6 . 1983

BİRİNCİ BOLUM Genel Hükümler

Amaç ve kapsam

MADDE 1. — Bu Kanun, milletvekili seçimi sistem ve usulünü, seçim çevreleriyle milletvekili sayısını, seçim dönemi ve zamanını, ara seçimi, seçimin yenilenmesi, seçilebilme ve aday olma esasları ile milletvekili seçimine ilişkin ilkeleri ve uygulamaları düzenler.

Seçim sistemi ve usulu

MADDE 2. — Milletvekili seçimi tek derecelidir. Seçim nispi temsil sistemine göre, genel, eşit ve gizli oyla, bütün yurttaki aynı günde yargı yönetim ve denetimi altında yapılır.

Seçmen, oyunu tam bir serbestlikle kendisi kullanır.

Oyların sayımı, dokümanı ve tutanaklara bağlanması, açık olarak yapılır.

Milletvekili sayısı

MADDE 3. — Milletvekili sayısı dörtyüzdür.

Seçim çevreleri ve çıkaracağı milletvekili sayısı

MADDE 4. — İllerin çıkaracağı milletvekili sayısının tespitinde her il'e önce bir milletvekili verilir.

Son genel nüfus sayımı ile belli olan Türkiye nüfusu, geri kalan milletvekili sayısına bölünmek suretiyle bir rakam elde edilir. İl nüfusunun bu rakama bölünmesiyle her ilin ayrıca çıkaracağı milletvekili sayısı tespit olunur.

Bu suretle hesaplanan milletvekillerinin sayısı dörtyüzü bulmadığı takdirde, nüfusu milletvekili çıkarmaya yetmeyen illerin nüfusları ile artık nüfus bırakan illerin artık nüfusları büyüklüklerine göre sıraya konulur ve ilk hesaptaki iller arasında bölüştürülmemiş bulunan milletvekillikleri bu sıraya göre dağıtılır.

Son kalan milletvekilliğinin verilmesinde, iki veya daha fazla ilin eşit nüfus veya nüfus artışı göstermesi halinde, bunlar arasında ad çekilir.

Yapılan bu tespit sonunda, çıkaracağı milletvekili sayısı yediye kadar olan iller bir seçim çevresi sayılır. Çıkaracağı milletvekili sayısı yediden fazla olan iller, birden fazla seçim çevresine bölünür. Bu seçim çevreleri numara sırasına göre adlandırılır.

Bölme sonucu teşekkül edecek bir seçim çevresinin çıkaracağı milletvekili sayısının, yediye yakın ve mümkün olduğu ölçüde üç, beş ve yedi gibi tek rakamlı olmasına dikkat edilir. Bu sayı, üçten az olamaz.

Bir il, kendi içinde birden fazla seçim çevresine bölünürken;

a) İlçelerin mülki bütünlüğü korunur.

b) Aynı seçim çevrelerinde yer alacak ilçelerin nüfusu ve coğrafi durumları gözönünde bulundurulur.

Bir ilin milletvekili sayısının seçim çevrelerine dağıtımında; seçim çevrelerinin çıkaracakları milletvekili sayısı, nüfusları bakımından illerin milletvekili sayısının tespitine ilişkin esaslara göre belirlenir.

Seçim çevreleri ve çıkaracakları milletvekili sayısının ilanı

MADDE 5. — Seçim çevreleri ve her seçim çevresinin çıkaracağı milletvekili sayısı, Yüksek Seçim Kurulu tarafından, genel nüfus sayımı sonuçlarının açıklanmasından itibaren en geç altı ay içinde, 4 üncü maddede uyarınca tespit edilerek Resmî Gazete, radyo ve televizyonla ilan edilir.

Seçim dönemi, seçimin başlangıcı ve seçim günü

MADDE 6. — Türkiye Büyük Millet Meclisinin seçimleri beş yılda bir yapılır.

Her seçim döneminin son toplantı yılının 3 Temmuz günü, seçimin başlangıç tarihidir ve Ekim ayının ikinci Pazar günü oy verilir.

Savaş sebebiyle yeni seçimlerin yapılmasına imkân görülmezse, Türkiye Büyük Millet Meclisi, seçimlerin bir yıl geriye bırakılmasına karar verebilir.

Geri bırakma sebebi ortadan kalkmanışsa, erteleme kararındaki usule göre bu işlem tekrarlanabilir.

Ara seçimi

MADDE 7. — Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliklerinde boşalma olması halinde, ara seçime gidilir.

Ara seçimleri, her seçim döneminde bir defa yapılır ve genel seçimden otuz ay geçmedikçe ara seçime gidilemez. Ancak, boşalan üyeliklerin sayısı, üye tamsayısının yüzde beşini bulduğu hallerde, ara seçimlerinin üç ay içinde yapılmasına Türkiye Büyük Millet Meclisince karar verilir.

Genel seçimlere bir yıl kala ara seçimi yapılamaz.

Seçimin yenilenmesi

MADDE 8. — Seçim dönemi bitmeden önce, seçimin yenilenmesine Türkiye Büyük Millet Meclisi veya Cumhurbaşkanınca karar verilmesi halinde, durum Bakanlar Kurulu tarafından kırksekiz saat içinde ilan olunur.

Yenileme kararının verildiği günden sonra gelen doksanmıncı günü takip eden ilk Pazar günü oy verilir.

Sürelerin tespiti

MADDE 9. — Seçimlerin yenilenmesine veya ara seçimi yapılmasına karar verildiği hallerde, Yüksek Seçim Kurulu, bu Kanun ile 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun seçimlere ilişkin olarak tespit ettiği süreleri kısaltarak uygulayabilir.

Seçilme yeterliği

MADDE 10. — Otuz yaşını dolduran her Türk vatandaşı milletvekili seçilebilir.

Milletvekili seçilemeyecek olanlar

MADDE 11. — Aşağıda yazılı olanlar milletvekili seçilemezler :

- a) İlkokul mezunu olmayanlar,
- b) Kısıtlılar,
- c) Yükümlü olduğu askerlik hizmetini yapmamış olanlar,
- d) Kamu hizmetinden yasaklılar,
- e) Taksirî suçlar hariç, toplam bir yıl veya daha fazla hapis veya süresi ne olursa olsun ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar,
- f) Affa uğramış olsalar bile;

1. Zimmet, ihtilâs, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflâs gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlâk kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma veya Devlet sırlarını açığa vurma suçlarından biriyle mahkûm olanlar,

2. Türk Ceza Kanununun İkinci Kitabının, birinci babında yazılı suçlardan veya bu suçların işlenmesini alenî olarak tahrik etme suçundan mahkûm olanlar,

3. Türk Ceza Kanununun 312 nci maddesinin ikinci fıkrasında yazılı halkı sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa açıkça tahrik etme suçlarından mahkûm olanlar,

4. Türk Ceza Kanununun 536 ncı maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı eylemlerle aynı Kanunun 537 nci maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında yazılı eylemleri siyasî ve ideolojik amaçlarla işlemekten mahkûm olanlar.

İKİNCİ BÖLÜM Seçim Öncesi İşleri

Adaylık

MADDE 12. — Bir siyasî partiye mensup olsun veya olmasın seçilme yeterliğine sahip her Türk vatandaş bu Kanun hükümlerine göre milletvekilliğine adaylığını koyabilir.

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 14 üncü maddesinin 11 inci fıkrası gereğince Yüksek Seçim Kurulunun tespit ve ilan ettiği seçime katılabilecek siyasî partiler, 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu hükümlerine göre, bütün seçim çevrelerinde aday gösterebilirler. Şu kadar ki, bu partilerin katıldıkları her seçim çevresinin çıkaracağı milletvekili sayısının iki katı aday göstermeleri şarttır.

İller toplamının en az yarısında tam aday göstermeyen siyasî partilerin durumu

MADDE 13. — Herhangi bir sebeple iller toplamının en az yarısında milletvekili sayısının iki katı aday göstermemiş olan veya bu illerin seçim çevrelerinin herhangi birinde seçilecek milletvekili sayısının iki katından eksik aday göstermiş bulunan siyasî partilerin genel merkezlerindeki yetkili organlarına, Yüksek Seçim Kurulu tarafından, eksiklerin derhal tamamlanması lüzumu bildirilir.

İlgili parti teşkilatı bu tebliğden itibaren iki gün içinde eksik kalan adaylıkları doldurur. Aksi takdirde o siyasî parti bütün seçim çevrelerinde seçime katılma hakkını kaybeder.

İller toplamının yarısından fazlasında aday gösteren partilerin durumu

MADDE 14. — Siyasî partiler tarafından iller toplamının yarısından fazlasında milletvekili sayısının iki katı aday gösterilmiş olmakla beraber, yarıyı geçen seçim çevrelerinin bir veya bir kaçında eksik aday gösterilmesi halinde, Yüksek Seçim Kurulunca o partinin genel merkezindeki yetkili organlarına aday listelerinin tamamlanması lüzumu bildirilir.

İlgili parti teşkilatı bu tebliğden itibaren iki gün içinde o çevrelerin listelerindeki eksikleri tamamlar. Aksi takdirde, yukarıdaki madde hükmü saklı kalmak şartıyla, adayları eksik kalan seçim çevresinde o siyasî parti, seçime katılma hakkını kaybeder.

İtiraz üzerine meydana gelen eksikler

MADDE 15. — Siyasî partilerin aday listelerinde, yapılan itirazlar üzerine eksiklik husule geldiği takdirde, Yüksek Seçim Kurulunun tebliğinden itibaren iki gün içinde bu eksikler tamamlanır. Aksi takdirde yukarıdaki maddeler hükümleri, bu hallerde de uygulanır.

Siyasî partilerin adayları ve bağımsız adaylar

MADDE 16. — Siyasî partiler anlaşarak müşterek liste halinde aday gösteremezler.

Siyasî partilere kayıtlı olmayan kimselerin, herhangi bir siyasî parti tarafından aday gösterilmeleri, kendilerinin yazılı muvafakatlarına bağlıdır.

Bir kimse aynı zamanda değişik siyasî partiden veya aynı partiden aynı seçim için birden fazla seçim çevresinden aday olamaz, aday gösterilemez ve seçilemez.

Bağımsız adaylar da, aynı seçim için birden fazla seçim çevresinde aday olamaz ve seçilemez.

Kurullarda görevli hâkimlerin durumu

MADDE 17. — Yüksek Seçim Kurulu ve il seçim kurulu başkan ve üyeleri ile ilçe seçim kurulu başkanları, bu görevlerinden ancak adaylıklarını koymaları halinde çekilebilirler. Adaylığı tercih edenler, bu tercih haklarını genel ve ara seçimlerin başlangıcından bir ay önce, seçimin yenilenmesine karar verilmesi halinde yenileme kararının ilânından başlayarak yedi gün içinde kullanabilirler.

Adaylığı tercih edenler, 18 ve 19 uncu maddelerde, memurlar hakkında konulan kayıtlara tabi olurlar.

İl ve ilçe seçim kurullarında görevlendirilen hâkimlerin görevli bulundukları seçim çevrelerinde, eşleri ve ikinci dereceye kadar (bu derece dahil) kan ve sıhrî hısımları adaylıklarını koydukları veya aday gösterildikleri takdirde, bu hâkimler seçim kurullarındaki görevlerinden çekilmek ve durumu derhal yetkili merciine bildirmek zorundadırlar.

Yüksek Seçim Kurulu Başkanı ve üyeleri, eşleri ve ikinci dereceye kadar (bu derece dahil) kan ve sıhrî hısımları hakkındaki işlemlerde kurul toplantılarına katılamazlar.

Memurların ve Türk Silahlı Kuvvetleri Mensuplarının Adaylığı

MADDE 18. — Hâkimler ve savcılar, yüksek yargı organları mensupları, yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri ve subaylar ile astsubaylar genel ve ara seçimlerin başlangıcından bir ay önce seçimin yenilenmesine karar verilmesi halinde yenileme kararının ilânından başlayarak yedi gün içinde görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmadıkça adaylıklarını koyamazlar ve aday gösterilemezler.

Görevden Ayrılmaya İlişkin Hükümler

MADDE 19. — 18 inci madde kapsamına girenlerin ayrılma istekleri en yakın amire verilecek bir dilekçeyle yapılır. Dilekçedeki imzanın sahibine ait olduğu, amir tarafından onanır ve doğruca bağlı bulunduğu bakanlığa veya kuruma derhal gönderilir. Dilekçe sahibine, dilekçenin alındığına dair bir belge ve mertebeler silsilesiyle amirlere de bilgi verilir. Aynı esaslar dairesinde telgrafla da müracaat yapılabilir.

Dilekçenin bakanlığa veya kuruma geldiği tarihten itibaren, en geç on gün içinde ayrılma isteğinin kabul edildiği dilekçe sahibine ve amirlerine tebliğ olunur.

Subay ve astsubayların savaş ve seferberlik hallerindeki ayrılma istekleri hariç olmak üzere, ayrılma hakkını kazanmış olanların, ayrılma istekleri reddedilemez. 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 2 nci maddesinin yedinci fıkrası hükmü saklıdır. Ayrılma istekleri kabul edilen subay ve astsubaylardan milletvekili seçilmemiş olanlar sonradan bu isteklerinden vazgeçemezler ve silahlı kuvvetlere dönemezler.

Ayrılma hakkını kazanmamış olduklarından dolayı, ayrılma istekleri reddedilenler, aday listesine giremezler ve adaylıklarını koyamazlar.

Ayrılma istekleri kabul edilenler, görev başında bulundukları sürece propaganda mahiyetinde hiç bir harekette bulunamazlar. Subaylar ile astsubaylar ve görevleri gereği resmî elbise giyenler, resmî elbiseyle propaganda yapamaz ve bu mahiyette herhangi bir harekette bulunamazlar.

Siyasî Partilerin Aday Listelerini Vermeleri

MADDE 20. — Siyasî partilerin genel merkezleri, seçime katılacakları çevrelere ait aday listelerini Yüksek Seçim Kuruluna alındı belgesi karşılığında önseçim gününden en geç on gün sonraki gün, saat 17.00'ye kadar verirler.

Yüksek Seçim Kurulu, bunları derhal il seçim kurullarına bildirir. Yüksek Seçim Kurulu, bütün siyasî partilerin aday listelerini Resmî Gazete ve radyo ile il seçim kurulları da kendi çevrelerine ait olanları alışımlı araçlarla geçici listeler halinde ilân ederler.

Bağımsız Adayların Müracaatı

MADDE 21. — Bağımsız milletvekili adaylığı için yapılacak müracaat, adayın milletvekili seçilmek istediği çevrenin il seçim kurulu başkanlığına, bu Kanunun adaylık için aradığı şart ve vasıfları haiz olduğunu belirtiren bir yazı ile önseçim gününden on gün sonraki gün, saat 17.00'ye kadar yapılır. Kurul başkanlığı, müracaatın alındığına dair bir belge verir ve derhal Yüksek Seçim Kuruluna bildirir. Yüksek Seçim Kurulu bu müracaatları, il seçim kurulları da kendi çevrelerine ait olanları, alışımlı araçlarla geçici listeler halinde ilân ederler.

Bağımsız adaylık için başvuranlar; en yüksek derecedeki Devlet memurunun brüt bir aylığı kadar parayı ilgili mal sandığına emaneten yatırıp makbuzunu milletvekili seçilebilmek için gerekli başvurma belgelerine eklerler.

Adaylara Karşı İtiraz

MADDE 22. — Adayların geçici olarak ilânından itibaren iki gün içinde il seçim kuruluna itiraz edilebilir. İtirazlar, il seçim kurullarınca, en geç iki gün içinde karara bağlanır.

İlgililer, bu kararlara karşı iki gün içinde Yüksek Seçim Kuruluna itiraz edebilirler.

Yüksek Seçim Kurulu, üç gün içinde ve en geç, kesin aday listelerinin ilânı gününe kadar bu itirazları karara bağlar.

Adayların İncelenmesi

MADDE 23. — Bir il, bir kaç seçim çevresine bölünmüş olsa bile il seçim kurulları, kendi seçim çevrelerinin adayları hakkında yaptıkları inceleme sonunda, bu Kanunda yazılı adaylık şartlarında noksanlık veya aykırılık bulunduğunu görürlerse, durumu geçici ilân tarihinden itibaren iki gün içinde ilgili adaya, siyasî partilerin il başkanlarına ve Yüksek Seçim Kuruluna bildirirler.

Adayların İlânı

MADDE 24. — Adaylıklar kesinleştikten sonra, Yüksek Seçim Kurulu bütün adayları oy verme gününden önceki ellibeşinci gün, seçim çevreleri itibarıyla Resmî Gazete ve radyo ile ilân eder.

İl seçim kurulları da kendi seçim çevrelerindeki adayları, Yüksek Seçim Kurulunun belirttiği tarihte, alışımlı araçlarla ilân ederler.

Adaylıktan İstifa ve Ölüm

MADDE 25. — Aday listelerinin kesinleştiği tarihten, oy verme günü saat 17.00'ye kadar ölüm veya istifa nedeniyle aday listelerinde meydana gelecek eksilmeler, listelerin tamamlanmasını gerektirmez. Ancak, aday listelerinde yukarıdaki nedenlerle boşalma olması halinde listedeki adaylar liste sırasına göre kaydırılmak suretiyle boşalan yerler doldurulur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Seçim Günü İşleri

Kullanılacak Oy Pusulasının Şekli

MADDE 26. — Milletvekili seçimlerinde birleşik oy pusulası kullanılır.

Milletvekili seçimlerinde siyasi partilerin ve bağımsız adayların birleşik oy pusulaları, aşağıdaki esaslar dahilinde hazırlanır :

a) Oy pusulaları, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 14 üncü maddesinin (1) numaralı bendindeki esaslara uygun olarak, kâğıdında «Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu» filigranı bulunan, özel surette imal edilmiş kâğıtlara Yüksek Seçim Kurulu tarafından bastırılır.

b) Birleşik oy pusulasının en üstüne «Siyasî Partiler» ve bağımsız aday varsa «Siyasî Partiler ve Bağımsız Adaylar» ibaresi yazılır. Bu ibarenin altına, seçime katılan siyasî parti temsilcileri huzurunda Yüksek Seçim Kurulu tarafından çekilen kura sırasına göre, en başta ve ortada partinin özel işareti, özel işaretin altında kısaltılmış adı, onun altında da tam yazı halinde adı, belirli bir aralık veya çizgiden sonra çapı iki santimetre olan bir boş daire basılır ve bütün bunların altı çizilir. Bu çizginin altına o partinin kesinleşen aday listesinde yer alan adaylarının ad ve soyadları, aldıkları sıra numarasına göre yazılır ve her adayın ismi hizasına birer boş kare konulur.

c) Siyasî parti sütunları arasında «Evet» mührünün yarıçapı kadar ve iki çizgi ile belirlenmiş bir aralık bırakılır.

d) Siyasî parti sütunlarından sonra bağımsız adayların adı ve soyadı ve onun yanına da yukarıda tarif edilen boş daire konulur. Bunların altı çizilir.

e) Birden fazla bağımsız aday varsa bu adaylar alt alta, yukarıda tarif edildiği gibi çekilecek kuradaki sıralarına göre, aralarında yeterli boşluk kalacak şekilde yerleştirilir.

Birleşik oy pusulalarının mahalline yollanması ve mühürlenmesi

MADDE 27. — Her sandıkta kullanılacak birleşik oy pusulaları dört yüzlük paketler haline getirilerek Yüksek Seçim Kurulunca numaralanıp mühürlendikten sonra yeteri kadar zarf ile birlikte seçim çevrelerine gönderilir.

Paketleri alan ilçe seçim kurulları, hangi numaralı paketin hangi sandık kuruluna verildiğini bir tutanakla tespit eder.

Paketi alan sandık kurulu, oy verme günü, oy vermeye başlamadan evvel paketi açar ve birleşik oy pusulalarının tamamını sandık kurulu mührü ile mühürler. Sandık kuruluna gelen seçmene bu oy pusulalarından bir adet verilirken sandık kurulu mührünü taşıdığı ve hiçbir tarafında herhangi bir işaret bulunmadığı kurul üyelerine, müşahitlere ve seçmene gösterilir.

Siyasî partilerin kesin adaylarının ad ve soyadları liste sırasına göre il seçim kurullarınca basılı listeler halinde oy verme ve sandık alanında görülebilir yerlere asılır. Bu listelerde, bağımsız adaylar da ayrı bir sütunda ve birleşik oy pusulasındaki sıraya göre gösterilir.

Oyların kullanma şekli

MADDE 28. — Seçmen, Yüksek Seçim Kurulu tarafından yaptırılıp sandık kurullarına kadar ulaştırılmış bulunan ve sandık kurulu başkanıyla oy verme süresince bulundurulması mecburî olan ve birleşik oy pusulası ile birlikte kendisine verilen «Evet» yazılı mührü alarak oyunu kullanmak üzere kapalı oy verme yerine girer.

Seçmen :

a) «Evet» mührünü sadece tercih ettiği siyasî partiye veya varsa yalnızca bağımsız adaya ait özel daire içine basmak veya

b) «Evet» mühürünü tercih ettiği bir siyasî partiye ait özel daire içine basmakla birlikte, bu partiye ait aday listesinden o seçim çevresinden çıkacak milletvekili sayısı kadar olmak kaydıyla seçilmesini istediklerinin adları hizasındaki boş karelere (x) çarpı işaretini koymak,

Suretiyle oyunu kullanabilir.

Oyunu kullanan seçmen, birleşik oy pusulasını katlayarak zarfa koyar ve zarfı yapıştırır. «Evet» yazılı mühürü, sandık kurulu başkanına geri verir ve oyunu sandığa atar.

Seçmen, oyunu doğrudan doğruya veya tercihi olarak kullanmış ise «Evet» mühürünü bastığı partiye bir oy vermiş sayılır. Seçmen, «Evet» mühürünü bağımsız adaya ait daireye basmış ise, o bağımsız adaya bir oy vermiş sayılır.

Seçmen, oyunu yukarıdaki (a) bendinde belirtilen şekilde kullanmış ise, «Evet» mühürünü bastığı siyasî partinin o seçim çevresinden seçilecek milletvekili sayısı kadar adayına, baştan itibaren, listedeki sıraya göre birer tercih işareti koymuş sayılır.

Seçmen, oyunu yukarıdaki (b) bendinde belirtilen şekilde kullanmış ise, «Evet» mühürünü bastığı siyasî parti adaylarından adları hizasında bulunan boş kareler içine (x) çarpı işareti koyduğu adaylara tercihini kullanmış sayılır. Ancak, adları hizasındaki boş kareler içine (x) çarpı işareti konulan aday sayısının o seçim çevresinden seçilecek milletvekili sayısından çok veya az olmaması gerekir.

Tercih işaretlerinin kareler dışına veya yukarıdaki fıkrada belirtilen sayıya uyulmadan konulması halinde, tercih işaretleri, o oy pusulasını geçersiz kılmaz. Ancak, oy pusulası yapılmış olan tercihler dikkate alınmaksızın ilgili parti lehine verilmiş bir oy sayılır.

Geçerli oyların hesabı

MADDE 29. — Bir seçim çevresinde seçime katılan siyasî partinin 28 inci maddenin (a) ve (b) bentleri uyarınca almış olduğu geçerli oylarının toplamı siyasî partinin o seçim çevresinde almış olduğu geçerli oyu gösterir.

Bağımsız adayın almış olduğu geçerli oy, 28 inci maddenin (a) bendi uyarınca elde ettiği geçerli oyların toplamıdır.

Birinci ve ikinci fıkralar uyarınca siyasî partiler ile bağımsız adayların aldıkları geçerli oyların toplamı o seçim çevresinin geçerli oylarını gösterir.

Ulke düzeyindeki geçerli oylar, bütün seçim çevrelerine ait geçerli oyların toplamıdır.

Sayımın tutanağa geçirilmesi

MADDE 30. — Sandık kurulu, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 105 inci maddesi uyarınca oyların sayım ve dökümünü yaparken, tutanakta ayrıca her siyasî parti için verilen tercih işaretli oy pusulalarının sayısı ile parti adaylarına verilen tercih işaretlerinin sayısı da gösterilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Seçimden Sonra Yapılacak İşler

İlçelerde seçim sonuçlarının birleştirilmesi

MADDE 31. — İlçe seçim kurulu, sandık tutanaklarının birleştirilmesinde, siyasî partiler ile bağımsız adayların herbirinin aldıkları oy sayısını tespit ederek tutanağa geçirir. Bu tutanakta ayrıca, her siyasî parti için verilen tercih işaretli oy pusulalarının sayısı ile parti adaylarına verilen tercih işaretlerinin sayısı da gösterilir.

İl seçim kurullarında birleştirme

MADDE 32. — İl seçim kurulu, ilçe seçim kurullarından gelen tutanakları, yukarıdaki maddede belirtilen şekilde birleştirir ve her seçim çevresindeki;

- a) Seçmenlerin sayısını,
 - b) Oylarını kullanan seçmenlerin sayısını,
 - c) İtiraz edilmiş veya ihtilaflı görülmüş olup da, geçerli sayılarak hesaba katılan oy pusulaları sayısını,
 - d) Geçerli sayılmayan ve hesaba katılmayan oy pusulaları sayısını,
 - e) Geçerli sayılan ve hesaba katılan oy pusulaları genel toplamını,
 - f) Seçime katılmış olan siyasî partiler ile bağımsız adaylardan herbirinin aldığı oy miktarını gösteren geçerli oy pusulaları sayısını,
 - g) Her siyasî parti için verilen tercih işaretli oy pusulası sayısını,
 - h) Siyasî parti adaylarının almış oldukları tercih işaretleri sayısını,
- Seçim çevrelerine göre ayrı ayrı tutanağa geçirir.

Genel baraj ve hesaplanması

MADDE 33. — Genel seçimlerde ülke genelinde, ara seçimlerde seçim yapılan çevrelerin tümünde, geçerli oyların yüzde onunu geçmeyen partiler milletvekili çıkaramazlar.

İl seçim kurulları, yukarıdaki maddeye göre, birleştirme tutanağını düzenledikten sonra sonuçları en seri şekilde telgrafla, ayrıca telefon veya telsizle Yüksek Seçim Kuruluna bildirirler.

Yüksek Seçim Kurulu, bütün illerden bu şekilde alınan bilgilere göre, Türkiye genelinde geçerli oyların toplamını yapar ve her siyasî partinin aldığı geçerli oy toplamını genel geçerli oy toplamına bölerek, siyasî partilerin ülke genelinde aldığı oy yüzdesini hesaplar ve yüzde onluk barajı aşan siyasî partilerin isimlerini il seçim kurullarına bildirir ve ilân eder.

Bu ilândan sonra, bir veya bir kaç seçim çevresinde, seçimin iptaline karar verilmesi ülke genelinde alınan oy yüzdesinin yeniden tespitini gerektirmez.

Bir seçim çevresinde siyasî partilerin ve bağımsız adayların elde edecekleri milletvekili sayısının hesabı

MADDE 34. — Bağımsız adaylar ile yukarıdaki maddede yazılı oranı aşan siyasî partilerin, bir seçim çevresinde elde edecekleri milletvekili sayısı aşağıdaki şekilde hesaplanır :

Bir seçim çevresinde, kullanılan geçerli oyların toplamının, o çevreden çıkacak milletvekili sayısına bölünmesiyle elde edilecek sayıdan az oy alan siyasî partilere ve bağımsız adaylara milletvekilliği tahsis edilmez.

Seçime katılmış ve yukarıdaki fıkrada belirtilen seçim çevresi barajını aşmış olan siyasî partilerin ve bağımsız adayların adları alt alta ve aldıkları geçerli oy sayıları da hizalarına yazılır. Siyasî partilerin oy sayıları, önce bire, sonra ikiye, sonra üçe ... ila, o çevrenin çıkaracağı milletvekili sayısına ulaşıncaya kadar bölünür. Elde edilen paylar ile bağımsız adayların aldıkları oylar ayırım yapılmaksızın en büyüktен en küçüğe doğru sıralanır. Seçim çevresinden çıkacak milletvekili sayısı kadar bu payların sahibi olan partilere ve bağımsız adaylara, rakamların büyüklük sırasına göre milletvekillikleri tahsis olunur.

Son kalan milletvekilliği için birbirine eşit rakamlar bulunduğu takdirde, bunlar arasında ad çekilmek suretiyle tahsis yapılır.

Seçime katılan siyasî partilerden hiçbirisi yukarıdaki ikinci fıkrada gösterilen sayı kadar oy almamışlarsa milletvekillikleri üçüncü ve dördüncü fıkra hükümlerine göre paylaştırılır.

Siyasî parti adaylarından seçilenlerin tespiti

MADDE 35. — Bir seçim çevresinden, siyasî partilerin adaylarından seçilenler aşağıdaki şekilde tespit edilir :

- a) 34 üncü madde uyarınca partilerin kazandığı milletvekillikleri sayısı tespit edildikten sonra, her parti için ayrı ayrı olmak üzere, Yüksek Seçim Kurulunca bastırılan cetvele;

1. Adayların adları alt alta yazılır.

2. Siyasî parti için tercih işareti kullanılmak suretiyle verilen geçerli oy pusulası sayısı, o seçim çevresinde partiye verilmiş tüm geçerli oy sayısının en az yüzde yirmibeşi oranında olduğu takdirde; her adayın adının hizasına 28 inci maddenin (a) ve (b) bentleri uyarınca aldığı tercih işareti sayısı kaydedilir.

b) Yukarıdaki (a) bendi hükümlerine göre adayların aldıkları tercih işaretlerinin kaydedilmesi halinde; en çok tercih işareti alandan başlamak üzere o partiden milletvekilliğine seçilenler sırasıyla tespit edilir. O partinin son milletvekilliği için tercih işaretlerinin eşit olması halinde parti listesinde önde bulunan aday seçilmiş sayılır.

c) Tercih işareti kullanılmak suretiyle o siyasî partiye verilen geçerli oy pusulası sayısı (a) bendinde gösterilen yüzde nispetinin altında ise; tercih işaretleri dikkate alınmayıp o partiden milletvekilliğine seçilenleri parti listesindeki sıraya göre tespit edilir.

Bu işlemler açık olarak yapılır ve adaylarla müşahitler hazır bulunabilirler.

İl seçim kurulu başkanı milletvekilliğine seçilenleri gösteren tutanağın bir suretini o seçim çevresinde ilân ettirir; diğer bir suretini de bir hafta süre ile il seçim kurulu kapısına astırır.

Milletvekili seçilenlerin Yüksek Seçim Kuruluna bildirilmesi ve tutanakların verilmesi

MADDE 36. — Milletvekili seçilenler belli olur olmaz, seçilenlerin ad ve soyadları ve parti adayı iseler mensup oldukları siyasî parti, il seçim kurullarınca en seri şekilde telgrafla, ayrıca telefon veya telsiz ile seçim çevreleri de gösterilerek Yüksek Seçim Kuruluna bildirilir.

Milletvekili seçilenlere, il seçim kurulu tarafından, milletvekili seçildiklerine dair derhal bir tutanak verilir. Bu tutanaklardan iki örneği de Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığına en seri vasıta ile gönderilir. Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı tutanaklardan birini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verir.

Seçim sonuçlarının yayımı

MADDE 37. — Yukarıdaki maddenin birinci fıkrası uyarınca il seçim kurullarından bilgi verildikçe, Yüksek Seçim Kurulu bu bilgileri bekletmeden radyo ve televizyon ile derhal yayımlar.

Bütün illerden verilecek bilgiler tamamlanır tamamlanmaz, tasdikli tutanak suretlerinin alınması veya itiraz varsa bu itirazın incelenerek karara bağlanması beklenmeksizin, her partinin kazandığı milletvekili sayısı ve milletvekili seçilenlerin ad ve soyadları Yüksek Seçim Kurulunca Türkiye Radyo ve Televizyonları ile derhal yayımlanır.

Seçim sonuçlarını gösteren tutanakların bütün illerden gönderilmesi üzerine, Yüksek Seçim Kurulu, en kısa zamanda Radyo ve Televizyon ve Resmî Gazete ile ikinci bir bildiri yayımlayarak, iller ve seçim çevreleri itibarıyla, milletvekili seçilenlerin ad ve soyadlarını, seçmen sayısını, oy kullanan seçmen sayısını, katılma oranını, geçerli oy pusulası sayısını her parti ile bağımsız adayların kazandıkları oy sayısını açıklar.

Devlete ait bütün ulaştırma ve haberleşme araçları, seçim kurulları arasında seçimle ilgili haber, yazı, bilgi ve malzemenin ulaştırılmasında öncelikle kullanılır.

Seçim sonuçlarının Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı tarafından yayımlanması

MADDE 38. — Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı, Yüksek Seçim Kurulu tarafından kendisine verilecek belgelere dayanarak, iller, seçim çevreleri ve ilçeler, seçim bölgeleri ve sandık bölgeleri itibarıyla, sandık kurulları tutanaklarında bulunan bilgileri en geç, seçimitakip eden bir yıl içinde yayımlar.

Seçimin veya tutanağın iptali

MADDE 39. — Oyların dökümüne, sayımına veya bu oyların partiler ile bağımsız adaylara bölümüne ilişkin olarak milletvekili tutanaklarına yapılan itiraz üzerine yeniden yapılan döküm, sayım ve hesap sonucunda tutanakların iptaline karar verildiği takdirde, yeniden yapılacak döküm, sayım ve hesap sonucuna göre seçilmiş oldukları anlaşılanlara Yüksek Seçim Kurulu tarafından tutanakları verilir.

Bir seçim çevresinde yapılan seçimin, seçim işlemleri sebebiyle iptaline karar verildiği takdirde, o seçim çevresinde yeniden seçim yapılır ve Yüksek Seçim Kurulu seçimin iptaline dair kararlar birlikte o çevrede, seçimin yapılacağını Resmî Gazete ve diğer vasıtalarla derhal ilân eder.

Bu ilândan sonra gelen altmışıncı günü takip eden ilk Pazar günü oy verme günüdür.

Yukarıdaki fıkralar dışında milletvekillerinden bir veya birkaçının tutanaklarının iptaline karar verildiği takdirde, tutanakları iptal olunan milletvekilleri yerine, 34 ve 35 inci madde esaslarına göre sıradaki adaya tutanak verilir.

Surada olanlar yetmediği takdirde, açık kalan milletvekillikleri için Kanunun ara seçimi hakkında kabul ettiği hükümlere uyulur.

Seçim belgelerinin saklanması

MADDE 40. — Hesaba katılan ve katılmayan ve itiraza uğramış olan oy pusulaları, sayım ve döküm cetvelleri ve milletvekilliğine seçilme tutanakları ve seçimle ilgili diğer her türlü evrak, iki yıl süre ile ilçe-lerde ilçe seçim kurulu başkanı, illerde il seçim kurulu başkanı tarafından saklanır ve Yüksek Seçim Kurulu-nun talebi olmadıkça hiçbir yere gönderilemez.

BEŞİNCİ BÖLÜM Çeşitli Hükümler

Bağımsız adayların emaneten yatırdıkları para hakkında yapılacak işlemler

MADDE 41. — Milletvekili seçimi sonucunda bağımsız adayın aldığı oy miktarı, o seçim çevresinin geçerli oy sayısının seçilecek milletvekili sayısına bölünmesinden çıkan rakamın üçte birinden az olduğu takdirde, emanete yatırılan para Hazineye gelir kaydedilir.

Ölen veya kanunî süre içinde adaylıktan vazgeçen veya adaylıkları reddedilen veya yukarıdaki fıkrada belirtilen sayıdan çok oy alan bağımsız adaylara veya kanunî mirasçılarına seçimden sonra müracaat etmeleri halinde emanetteki para geri verilir.

Özel hüküm bulunmayan hallerdeki uygulama

MADDE 42. — Bu Kanunda özel hüküm bulunmayan hallerde, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Yüksek Seçim Kurulu, milletvekili seçimlerinin sağlıklı ve düzenli bir şekilde gerçekleşmesini sağlamak amacıyla gerekli ike kararları almaya yetkilidir.

ALTINCI BÖLÜM Değiştirilen Kanun Hükümleri

MADDE 43. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun maddelerinde bulunan «Cumhuriyet Senatosuna ilişkin hükümler» madde metinlerinden çıkarılmıştır.

MADDE 44. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 7 nci maddesine aşağıdaki (3) numaralı bent eklenmiştir.

3. Ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutuklu olarak bulunanlar.

MADDE 45. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 14 üncü maddesinin (4) ve (11) numaralı bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

4. Tüzüklerine göre ilk genel kongrelerini yapmış olup illerin en az yarısında ve en az altı ay evvel il ve ilçe teşkilatını kurmuş bulunan siyasi partilerin adlarını, ilçe seçim kurullarının yeniden kurulması için ön-görülen ayların ikinci haftasında tespit ve ilân etmek,

11. Siyasi partilerin, milletvekili genel ve ara seçimlerine ve belediye başkanlığı ile belediye ve il genel meclisi üyelikleri genel seçimlerine katılabilmeleri için, illerin en az yarısında oy verme gününden en az altı ay evvel teşkilat kurmuş ve büyük kongrelerini yapmış olmaları veya Türkiye Büyük Millet Meclisinde gruplarının bulunması şarttır.

Bir ilde teşkilatlanma, merkez ilçesi dahil o ilin ilçelerinin en az üçte birinde teşkilat kurmayı gerektirir. Bu esaslar dairesinde seçime katılabilecek siyasi partileri tespit ve seçimin başlangıç tarihinden on gün, seçimin yenilenmesi halinde yenileme kararının ilânından sonraki beş gün içinde ilân etmek,

MADDE 46. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 52 nci maddesinin bir ve altıncı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Özel kanunlardaki hükümler saklı kalmak üzere, seçime katılan siyasi partiler, oy verme gününden önceki 7 nci günden itibaren oy verme gününden önceki gün saat 18.00'e kadar radyo ve televizyonda propaganda yapabilirler.

Radyo ve televizyonda yapılacak propaganda yayınlarının, tam bir tarafsızlık ve eşitlik içinde yapılması, Yüksek Seçim Kurulu ile Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu tarafından sağlanır.

MADDE 47. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 103 üncü maddesinin (4) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

4. Arkasında sandık kurulu başkanlığının mühürü bulunmayan birleşik oy pusulaları.

MADDE 48. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 149 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Propaganda Toplantılarına Karşı Suçlar

Madde 149. — Her kim 51 inci maddede gösterilen heyetin kurulmamış olduğu toplantıda söz alır ve söylerse, üç aydan altı aya kadar hapis ve üçbin liradan onbeşbin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Herhangi bir vasıta ile bir seçim propagandası toplantısına engel olan veya devamına imkân vermeyecek hareket ve tertiplerle onu ihlal eden kimse altı aydan bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. Bu fiiller, ikiden fazla kimse tarafından ittifak edilerek herhangi bir şekil ve surette cebir veya şiddet kullanılarak veya tehdide başvurularak işlenirse, faillerin her biri iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. Eğer fiil, içlerinden en az biri silahlı olan ikiden fazla kişi tarafından ittifak edilerek veyahut aralarında ittifak olmasa bile içlerinden en az ikisi silahlı bulunan üç veya daha fazla kimse tarafından işlenirse, faillerin her biri beş yıldan sekiz yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

MADDE 49. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 151 inci maddesinin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Oy verme gününden önceki günün saat 18.00'inden sonra ve oy verme gününde umumî veya umuma açık yerlerde seçim propagandası için toplantı veya propaganda yapanlar veya bu maksatla yayınlarda bulunanlar veya ne suretle olursa olsun seçimin düzenini bozabilecek veya oy vermenin tam bir serbestlikle yapılmasına tesir edebilecek mahiyette söz, yazı veya sair suretlerle propaganda yapanlar veya asılsız şayialar çıkaranlar üç aydan altı aya kadar hapis ve onbeşbin liradan yetmişbeşbin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

MADDE 50. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 152 nci maddesinin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Her kim kendisine veya başkasına oy veya tercih işareti verilmesi veya verilmemesi için bir veya birkaç seçmene menfaat, sair kıymetler teklif ve vadeler veya verir, yahut resmî, umumî vazifeler veya hususî hizmet ve menfaatler vaat veya temin ederse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. Verilen, vaat veya temin edilen menfaatler seçmenin seyahat, yemek, içki ve nakil masrafları veya hizmetlerinin mukabili olarak gösterilse dahi hüküm aynıdır.

MADDE 51. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 153 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Oy Kullanmaya Engel Olmak

Madde 153. — Yukarıdaki maddede yazılı maksatlar için, o maddede yazılı suretlerle seçmenleri toplayanlar ve bir koy veya bir mahalleden veya bir meskun mahalden veya sair yerlerden sandık yerine gelmelerini menedenler hakkında bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası verilir.

Bu fiiller memuriyet nüfuzunun veya sıfatının veya herhangi bir kimsenin haiz bulunduğu selâhiyetin suistimali suretiyle işlendiği takdirde, verilecek hapis cezası iki yıldan az olamaz.

MADDE 52. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 157 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Matbua ve İlânların Tahribi

Madde 157. — Seçim propaganda matbualarının, yayınlanmasına veya ilânına mani olanlar veya bunları tahrip edenler üç aydan altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.

MADDE 53. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 159 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sandık Başında Müdahale ve İhtara Riayetsizlik

Madde 159. — Oyunu kullandıktan sonra ihtara rağmen sandık başından ayrılmayan veya herhangi bir müdahale, telkin veya tavsiyede bulunan veya bunlara teşebbüs eden kimse üç aydan bir yıla kadar hapis ve üçbin liradan onbeşbin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

MADDE 54. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 160 ıncı maddesinin 1 ve 2 nci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Her kim oy verme sırasında seçme yeterliği olmadığını bildiği halde oy vermeye teşebbüs eder veya verirse iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin liradan yirmibeşbin liraya kadar ağır para cezasına mahkûm edilir.

Başkasının adını taşıyarak oy vermeye teşebbüs eden veya veren üç yıldan beş yıla kadar hapis ve onbin liradan ellibin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

MADDE 55. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 161 inci maddesinin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Usulüne aykırı olarak veya yetkisi olmadığı halde her ne sebep ve maksatla olursa olsun oy sandığının yerini değiştirenler, yerinden kaldıranlar, oy sandığını açan, çalan veya tahrip eden veya içindeki veya içinden çıkan oy zarflarını alan, çalan veya değiştiren kimse üç yıldan beş yıla kadar hapis ve onbin liradan yetmişbeşbin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

MADDE 56. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 162 nci maddesinin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Siyasî partilerin veya bağımsız adayların oy pusulalarını veya seçime müteallik her türlü evrakı zapt veya imha eden veya bozan veya oy verme yerine götürülmelerine veya dağıtılmalarına mani olanlar bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılırlar.

MADDE 57. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 164 üncü maddesinin 1 ve 3 üncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

1. Her kim, sandık başında seçmenlerin imzalarını koydukları sandık seçmen listesine gelmeyenler adına sahte imza atmak, mühür koymak veya parmak basmak gibi hileli bir hareket ile sandığa oy atar veya attırır ise üç yıldan beş yıla kadar hapis ve onbeşbin liradan yetmişbeşbin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

3. Her kim, herhangi bir şekilde seçimin neticesini tağyir eder veya ettirir veya seçim tutanaklarını tamamen veya kısmen sahte olarak tanzim veya tahrif eder veya ettirirse, beş yıldan sekiz yıla kadar ağır hapis cezasıyla cezalandırılır.

MADDE 58. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 168 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Çeşitli Hukuklar

Madde 168. — Kurullarca düzenlenen ve oy verme ve seçim neticelerini gösteren tutanakların aslı suretlerini yırtan, bozan, kaldıran kimse hakkında altı aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir.

MADDE 59. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 169 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Resmî Makamların Bildirilerine Karşı İşlenen Suçlar

Madde 169. — Her kim, seçim muamelelerine ait olmak üzere mercileri tarafından yayınlanan beyanname ve tebliğlerin, ilân ve asılmasına mani olur veya bunları yırtar veya bozar veya kaldırır üç aydan altı aya kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

MADDE 60. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 170 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İçki Yasağına Aykırı Hareketler

Madde 170. — Oy verme günü, oy verme müddetince, umuma açık yerlerde ispirotolu içki verenler, satanlar veya içenler veya herhangi bir suretle açık veya kapalı şişelerde ispirotolu içki satanlar veya alanlar üç aydan altı aya kadar hapis cezasıyla cezalandırılırlar.

MADDE 61. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 180 inci maddesinin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Seçim suçlarından doğan kamu davası, seçimin bittiği tarihten itibaren iki yıl içinde açılmadığı takdirde kovuşturma yapılamaz.

MADDE 62. — 22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun geçici 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 6. — Bu Kanunun yürürlüğe girmesini müteakip, yapılacak ilk milletvekili genel seçimleri için önseçim yapılmaz.

Milletvekili adayları, seçim çevrelerinin çıkaracakları milletvekili sayısı kadar gösterilir.

Milletvekili adayları; doğrudan kurucular kurulu üyelerinin en az üçte iki çoğunluğu tarafından milletvekili genel seçim tarihinden en az yetmiş gün önce tespit edilir ve Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı ile Adalet Bakanlığına bildirilir. Seçimle ilgili müteakip işlemler seçim mevzuatına göre yürütülür.

Bu Kanunun ve Seçim Kanununun çeşitli hükümlerinde yer alan seçim çevrelerinde iki kat aday gösterilmesine ilişkin hükümler, ilk milletvekili genel seçimlerinde uygulanmayıp, seçim çevrelerinin çıkaracakları milletvekili sayısı şeklinde uygulanır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Geçici Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak milletvekili seçimi için oy verme günü 6 Kasım 1983 tarihidir.

Seçim döneminin başlangıç tarihi Yüksek Seçim Kurulunca, yukarıdaki fıkrada belirtilen oy verme günü esas alınarak tespit ve ilân edilir.

Yüksek Seçim Kurulu, bu Kanun ile 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun seçimlere ilişkin olarak tespit ettiği süreleri kısaltarak uygulayabilir.

6 Kasım 1983 tarihinde yapılacak Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin bu Kanunun 6 ncı maddesinde öngörülen beş yıllık süresinin hesabında, oy verme günü olarak Ekim 1983 ayının ikinci Pazar gününün tarihi esas alınır.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak ilk milletvekili seçiminde siyasî partilerin seçime katılabilmeleri için büyük kongrelerini yapmış olmaları şartı aranmaz. Ancak, Yüksek Seçim Kurulunca tespit ve ilân edilecek seçim döneminin başlangıç tarihine kadar illerin en az yarısında teşkilat kurmuş olmaları gerekir.

GEÇİCİ MADDE 3. — 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun geçici dördüncü maddesinde, siyasî parti kurucuları üzerinde, Millî Güvenlik Konseyinin incelemede bulunmak ve haklarında olumsuz karar alınmalarının değiştirilmesini talebetmek yetkisi, aynı kanunun geçici altıncı maddesine göre, bu Kanunun yürürlüğe girmesini müteakip yapılacak ilk milletvekili genel seçimleri için siyasî partilerin kurucular kurulunca tespit edilecek milletvekilleri adayları hakkında da aşağıdaki esaslara göre uygulanır.

a) Millî Güvenlik Konseyi; Siyasî Partilerce hazırlanan milletvekili aday listelerini, Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı tarafından geçici olarak ilân edildiği tarihten itibaren oniki gün içinde inceler.

b) Yukarıdaki (a) bendi hükümlerine göre yapılan inceleme sonunda Millî Güvenlik Konseyince hakkında olumsuz karar alınan milletvekili adaylarının isimleri ilgili siyasî parti listelerinden çıkartılmak üzere Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığına bildirilir. Millî Güvenlik Konseyinin adaylar hakkında aldığı bu karar kesindir.

c) Millî Güvenlik Konseyinin Kararı üzerine siyasî parti aday listelerinden çıkartılan adaylar yerine ilgili siyasî partiler Millî Güvenlik Konseyinin olumlu görüşünü almak kaydıyla iki gün içinde listelerindeki noksan adayları tamamlayabilirler.

d) Kanunun siyasî partilerin seçimlere katılabilmelerine ilişkin hükümleri saklı kalmak koşuluyla Millî Güvenlik Konseyi tarafından olumsuz karar alınmak suretiyle listeden çıkartılmış bulunan adaylar nedeniyle listenin, herhangi bir nedenle tamamlanamamış olması o siyasî partinin kalan adaylarla seçime katılmasına engel olmaz.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak ilk milletvekili genel seçiminde; Millî Güvenlik Konseyi, Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı tarafından geçici olarak ilân edilen listedeki bağımsız adayların durumunu, ilân tarihinden itibaren oniki gün içinde inceler.

Hakkında olumsuz karar alınan bağımsız aday, listeden çıkarılmak üzere Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığına bildirilir. Millî Güvenlik Konseyinin bağımsız adaylar hakkında aldığı bu kararlar kesindir.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu Kanunun yürürlüğe girmesini müteakip, yapılacak ilk milletvekili genel seçimlerinde, seçmenler «Evet» mührünü sadece tercih ettiği siyasî partiye veya varsa yalnızca bir bağımsız adaya ait özel daire içine basmak suretiyle oylarını kullanırlar. Adaylar için tercih işareti kullanılmaz.

Seçmen tarafından ilgili siyasî partiye ait özel daire içine mühür basıldıktan sonra o partiye ait listede tercih işaretleri konmuş ise bu işaretler oy pusulasını geçersiz kılmaz.

Sayımın tutanağa geçirilmesi, ilçelerde, il seçim kurullarındaki birleştirme işlemleri yukarıdaki fıkraların esasları göz önünde bulundurularak yapılır.

34 üncü madde uyarınca partilerin kazandığı milletvekillikleri sayısı tespit edildikten sonra birleşik oy pusulasında yer alan parti listesindeki sıraya göre o partiden milletvekilliğine seçilenler tespit edilir.

GEÇİCİ MADDE 6. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç otuz gün içinde Yüksek Seçim Kurulu tarafından son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre, 4 üncü madde uyarınca seçim çevreleri ve her seçim çevresinin çıkaracağı milletvekili sayısı tespit edilerek Resmî Gazete, radyo ve televizyonla ilân edilir.

GEÇİCİ MADDE 7. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki ilk milletvekili genel seçimlerinde ilçe seçim kurulu, bir başkan ile altı asıl ve altı yedek üyeden oluşur. İlçe seçim kurulunun iki asıl ve iki yedek üyesi memurlar arasından, dört asıl ve dört yedek üyesi seçim çevresinde seçime katılmış siyasi parti üyeleri arasından seçilir. O seçim çevresinde dörtten fazla siyasi parti seçime katılmış ise, ilçe seçim kurulunun partili asıl üyelerinin hangi partilerden alınacağı, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından kura ile tespit edilir. Bu halde partili yedek üyeler asıl üyelik alamayan siyasi partilere öncelik verilmek suretiyle aynı şekilde kura ile belirlenir.

Bu seçim çevresinde dörtten az siyasi parti seçime katıldığı takdirde ilçe seçim kurulunun boş kalan üyelikleri, parti üyesi olmayan ve bu görevi yapabilecek kişilerin seçilmesi suretiyle tamamlanır.

GEÇİCİ MADDE 8. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki ilk milletvekili genel seçimlerinde sandık kurulu bir başkan ile altı asıl ve altı yedek üyeden oluşur.

İlçe seçim kurulu başkanı;

a) Sandık kurulunun başkanı ile iki asıl ve iki yedek üyesini memurlar arasından,

b) Sandık kurulunun partili dört asıl ve dört yedek üyesini o seçim çevresinde seçime katılmış bulunan siyasi parti üyeleri arasından,

Seçer.

O seçim çevresinde dörtten fazla siyasi parti seçime katılmış ise her sandık kurulu için ayrı ayrı olmak üzere ilçe seçim kurulu başkanı tarafından kura ile sandık kurullarının asıl üyeliğinin hangi siyasi partilere verileceği tespit edilir. Bu halde sandık kurullarının partili yedek üyeleri asıl üyelik alamayan siyasi partilere öncelik verilmek suretiyle aynı şekilde kura ile belirlenir.

Sandık kurulu üyesi olarak görevlendirilecek memur bulunmadığı veya o seçim çevresinde dörtten az siyasi parti seçime katıldığı takdirde, kurulun boş kalan üyelikleri parti üyesi olmayan ve bu görevi yapabilecek kişilerin seçilmesi suretiyle tamamlanır.

GEÇİCİ MADDE 9. — Yapılacak ilk milletvekili genel seçimlerinde;

a) Önceden kütüğe yazıldıkları halde oy verme tarihinde kısıtlı veya kamu hizmetlerinden yasaklı olanlar veya ceza infaz kurumlarında hükümlü veya tutuklu olarak bulunanlar oy kullanamazlar.

b) Yazım veya güncelleştirme sırasında hükümlü veya tutulu oldukları için kütüğe yazılmayanlardan, bilahare tahliye edilenler oy verme gününden önceki onbeşinci gün saat 17.00'ye kadar ikametgâhlarının bulunduğu yer ilçe seçim kuruluna tahliye edildiklerine ilişkin belge ile birlikte başvurmaları ve oy verme yeterliğine sahip olmaları halinde sürenin geçmiş ve kütüğün kesinleşmiş olmasına bakılmaksızın kütüğe ve ikametgâhlarının bulunduğu sandık listelerine dahil edilmelerine ilçe seçim kurullarınca karar verilir.

GEÇİCİ MADDE 10. — İlk milletvekili genel seçimi minde kullanılacak seçmen kütüklerinin yazım veya güncelleştirilmesi sırasında yurt dışında bulunan Türk vatandaşları seçim gününden önceki onbeşinci gün saat 17.00'ye kadar ikametgâhlarının bulunduğu yer ilçe seçim kuruluna pasaportlarıyla başvurmaları ve oy verme yeterliğine sahip olmaları halinde sürenin geçmiş ve kütüğün kesinleşmiş olmasına bakılmaksızın kütüğe ve sandık listelerine dahil edilmelerine ilçe seçim kurullarınca karar verilir ve durum, hangi sandıkta oy kullanabilecekleri de belirtilmek suretiyle pasaportlarına işlenir.

GEÇİCİ MADDE 11. — İlk milletvekili genel seçiminde kullanılacak seçmen kütüklerinin yazım veya güncelleştirilmesi sırasında er, onbaşı, kıta çavuşu veya askeri öğrenci oldukları için kütüğe yazılmayanlardan; terhis edilen veya askerlikle ilişkisi kesilenler ile subay veya astsubay olanlar oy verme gününden önceki onbeşinci gün saat 17.00'ye kadar ikametgâhlarının bulunduğu yer ilçe seçim kurullarına bu durumlarına ilişkin

belge ile birlikte başvurmaları ve oy verme yeterliğine sahip olmaları halinde sürenin geçmiş ve kütüğün kesinleşmiş olmasına bakılmaksızın kütüğe ve ikametgâhlarının bulunduğu sandık listelerine dahil edilmelerine ilçe seçim kurullarınca karar verilir.

GEÇİCİ MADDE 12. — 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 2 nci maddesine göre sıkıyönetim komutanlarınca işlerine son verilenler, bu işlem tarihinden itibaren beş yıl müddetle milletvekili seçimlerinde aday olamazlar.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

İlk seçimde oy kullanmayanlar

MADDE 63. — Seçmen kütüğünde ve sandık listesinde kaydı ve oy kullanma yeterliği bulunduğu halde, ilk milletvekili genel seçimlerine hukukî veya fiilî mazeretleri olmaksızın katılmayanlar, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından ikibinbeşyüz lira para cezasıyla cezalandırılırlar. Bu karar kesindir.

Yürürlükten kaldırılan kanunlar

MADDE 64. — 24.5.1961 tarih ve 304 sayılı Cumhuriyet Senatosu Üyelerinin Seçimi Kanunu ile 25.5.1961 tarih ve 306 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu ve bu kanunların bütün ek ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 65. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 66. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Cilt	Danışma Meclisi	
	Birleşim	Sayfa
16	86	546
17	89	2:41
	90	46:85
	91	89:131
	92	134:174
	93	176:209
	94	213:252
	95	256:295
	96	299:338
	97	341:357

I - Gerekçeli 386 S. Sayılı basmayazı Danışma Meclisinin 89 uncu Birleşimine, 588 S. Sayılı basmayazı Millî Güvenlik Konseyinin 149 uncu Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu Kanunu; Danışma Meclisi Anayasa, Millî Güvenlik Konseyi Anayasa komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No.: Danışma Meclisi 1/672, Millî Güvenlik Konseyi 1/498.